

Crna Gora
Ministarstvo ljudskih i manjinskih prava

**POLUGODIŠNJI IZVJEŠTAJ O RADU KOORDINACIONOG
TIJELA ZA PRAĆENJE SPROVOĐENJA DEKLARACIJE
PARTNERA ZAPADNOG BALKANA O INTEGRACIJI
ROMA/KINJA U SKLOPU PROCESA PROŠIRENJA
EVROPSKE UNIJE ZA 2026. GODINU**

Podgorica, jun 2026. godine

Sadržaj

UVOD	3
Rezime	4
Deklaracija	7
Zapošljavanje	8
Stanovanje	Error! Bookmark not defined.
Obrazovanje	Error! Bookmark not defined.
Zdravstvena zaštita, Lična dokumenta, Ne diskriminacija Error! Bookmark not defined.	
Praćenje i izvještavanje o sprovođenju politika o integraciji Roma	12
Povećati javni budžet za Integraciju Roma	13

Uvod

Integracija romske i egipćanske zajednice je izazov sa kojim se već dugi niz godina suočava region pa i Crna Gora. Romi i Egipćani u Crnoj Gori i dalje se suočavaju sa izraženom marginalizacijom, uprkos postojećem zakonodavnom okviru i državnim programima namijenjenim njihovoj inkluziji. Ove zajednice karakteriše visok nivo diskriminacije – naročito u oblastima obrazovanja, zapošljavanja, socijalne zaštite, zdravlja i stanovanja – što dovodi do ograničenog pristupa osnovnim pravima i uslugama. Iako su njihova kultura, identitet i manjinska prava formalno zaštićeni, loši životni uslovi, siromaštvo i društvena izolacija sprečavaju njihovu punu društvenu afirmaciju.

Prema Popisu stanovništva iz 2023. godine, u Crnoj Gori je evidentirano 5.629 pripadnika romske zajednice, što čini oko 0,90% ukupnog stanovništva, kao i 1.655 pripadnika egipćanske zajednice, odnosno oko 0,27%. Istovremeno, procjene Romskih nevladinih organizacija ukazuju da je stvarni broj pripadnika romske i egipćanske zajednice veći od zvanično evidentiranog, te da, prema pojedinim procjenama, ukupan broj pripadnika ovih zajednica premašuje 10.000.

Rezime

Dana 5. jula 2019. godine je datum kada je potpisana Poznanjska deklaracija, odnosno prošlo je 6 godina od njenog usvajanja.

U periodu od 6 godina ostvaren je značajan napredak u ispunjavanju zacrtanih ciljeva. U prethodnom polugodišnjem periodu urađen je sljedeći napredak:

Zapošljavanje:

- Zabilježen je značajan pad stope nezaposlenosti, a posledično i značajan porast stope zaposlenosti Roma u različitim sektorima (smanjenje sa 81,9% na 64,1% u kategoriji nezaposlenih). Na osnovu navedenog može se zaključiti da su Romi i Egipćani zaposleni u znatno većoj mjeri nego što je to ranije bio slučaj.¹
- Postoji trend rasta broja Roma i Egipćana zaposlenih u javnom sektoru, gdje je zaposleno 11,2% u poređenju sa 6,1% u 2016. godini.²
- Crna Gora je usvojila Program za transformaciju neformalne zaposlenosti, čime je postala prva zemlja na Zapadnom Balkanu s takvim dokumentom.
- Povećan broj saradnika u oblasti obrazovanja(39), zapošljavanja (5), zdravstvene zaštite (7) i socijalne zaštite(8) **sa 47 na 59.**

Stanovanje:

- Vlada Crne Gore je na sjednici održanoj 19. juna 2025. godine donijela Strategiju stambene politike Crne Gore do 2034. godine sa Akcionim planom za period 2025-2027 (Zaključak Vlade Crne Gore broj 11-011/25-2073/3 od 26. juna 2025. godine).
- Strategija je definisala dugoročne ciljeve, pravce razvoja i mjere podrške koje država planira da implementira kako bi unaprijedila stanje u ovom sektoru.
- Pristup i strateški ciljevi definisani kroz ovu strategiju predstavljaju kontinuitet stambene politike utvrđene prethodnim strateškim dokumentom - Nacionalnom stambenom strategijom Crne Gore za period od 2010. do 2020. godine, pa samim tim Romi su, pored ostalih, prepoznati kao prikritetna gupa u ostvarivanju prava na socijalno stanovanje.
- Jedan od operativnih ciljeva ove strategije je poboljšanje regulatornog okvira u oblasti stanovanja. Ovim ciljem je predviđena izrada tri nova zakona i to: Zakon o stambenoj podršci, Zakon o upravljanju i održavanju stambenih zgrada i Zakon o zakupu stanova. Započeta je izrada Zakona o stambenoj podršci, a isti treba da zamijeni Zakon o socijalnom stanovanju.

---

¹ <https://www.cedem.me/wp-content/uploads/2024/01/Socioekonomski-polozaj-Roma-u-Crnoj-Gori-web.pdf>

² <https://www.cedem.me/wp-content/uploads/2024/01/Socioekonomski-polozaj-Roma-u-Crnoj-Gori-web.pdf>

Obrazovanje:

- Procenat romske dece upisane u predškolske ustanove povećao se za 60% u odnosu na 2023. godinu. Ukupan broj upisane djece u predškolsko obrazovanje 2024/2025. godine je 312, od čega je 52,4% dječaka i 47,76% djevojčica.
- Stopa završetka razreda među romskom i egipćanskom djecom je povećana u odnosu na 2023. godinu. Za školsku 2024/2025. godinu, stope završetka bile su 78,07% za dječake i 84,06% za djevojčice, dok je ukupna stopa završetka devetog razreda bila 87,77%. U školskoj 2024/2025. godini ukupan broj upisane djece u osnovnim školama je 1 721, od čega je 50,1% dječaka i 49,9% djevojčica.
- Stopa prelaska iz osnovnog u srednje obrazovanje povećana je u poređenju sa 2023. godinom, sa 51,64% u školskoj 2022/2023. godini na 62,30% u školskoj 2024/2025. godini.
- Stopa završetka trećeg nivoa srednjeg obrazovanja u 2023/2024. godini bila je 84,85%, dok je stopa završetka četvrtog nivoa bila 90,91%.
- Ukupan broj studenata/studenkinja koji pohađaju fakultet je 18.

Zdravstvena zaštita:

- Prema posljednjem istraživanju koje je UNDP sproveo 2017. godine, 81% odsto Roma i Egipćana uključeno je u sistem zdravstvene zaštite.
- Prosječna starost romskog i egipćanskog stanovništva, prema posljednjem dostupnom istraživanju iz 2023. godine, povećala se sa 51,9 godina u 2016. na 61,1 godinu u 2023. godini.
- Koordinaciono tijelo je upoznao Ministarstvo zdravlja sa zaključcima Roma seminara održanog 27. novembra, gdje je definisana preporuka: „Izraditi Protokol za pristup raseljenih lica zdravstvenoj zaštiti i podijeliti svim zdravstvenim ustanovama u Crnoj Gori. Izrada obavezujućeg uputstva u cilju izrade Protokola za ostvarivanje zdravstvene zaštite za RE populaciju. Protokol ili uputstvo da distribuira ustanovama resorni Ministar, shodno Zakonu o zdravstvenoj zaštiti“, kako bi se obezbijedila dostupnost zdravstvene zaštite romskoj populaciji koja nema riješena pitanja državljanstva i ličnih dokumenata. Ove izmjene će biti usklađene sa preporukama Svjetske zdravstvene organizacije i drugim međunarodnim preporukama.

Lična dokumenta i pravni status:

- Iako je ostvaren napredak u rješavanju pitanja ličnih dokumenata i statusa, još uvijek postoje pojedinci bez riješenog pravnog statusa, posebno među interno raseljenima i povratnicima. Identifikovano je 240 lica bez državljanstva, dok su institucije preduzele aktivnosti na terenskom evidentiranju.
- Prema Strategiji socijalne inkluzije Roma i Egipćana 2021 – 2025. godine, cilj je bio da se do 2025. godine potpuno eliminiše broj osoba bez ličnih dokumenata. Podaci pokazuju da je 2021. godine 10% Roma i Egipćana bilo bez dokumenata, dok je do

2023. godine ovaj procenat smanjen na približno 5%. Pored toga, broj osoba bez izvoda iz matične knjige rođenih smanjen je sa 5,7% na 3%.

Ne -diskriminacija:

- Usvojen Zakon o zaštiti jednakosti i zabrani diskriminacije.
- Pokrenut je program za borbu protiv svih oblika diskriminacije, sa posebnim fokusom na antiromizam, razvijen u saradnji sa NVO „Koračajmo zajedno“. Očekuje se obuka trenera koji će realizovati ovaj program.

DEKLARACIJA PARTNERA ZAPADNOG BALKANA O INTEGRACIJI ROMA/KINJA U SKLOPU PROCESA PROŠIRENJA EVROPSKE UNIJE

This process has been facilitated by:

Mi, premijeri sa Zapadnog Balkana, potvrđujemo svoju obavezu prema integraciji Roma/kinja u naša društva i obavezujemo se da ćemo pojačati naše napore u ovom smjeru kao dijelu procesa pridruživanja Evropskoj uniji i regionalne saradnje.

Ovim putem usvajamo **Deklaraciju partnera Zapadnog Balkana o integraciji Roma/kinja u sklopu procesa proširenja Evropske unije**, kojom se obavezujemo da ćemo nastaviti i pojačati napore za punu ravnopravnost i integraciju Roma/kinja, posebno kroz sprovođenje i praćenje Operativnih zaključaka Seminara o inkluziji Roma/kinja, i to:

1. Obavezujemo se da ćemo postići sljedeće **ciljeve**:
  - a. **Zapošljavanje**: povećati stopu zaposlenosti Roma/kinja u javnom sektoru sa procentualnom zastupljenošću proporcionalnoj zastupljenosti Roma/kinja među opštom populacijom; povećati stopu zaposlenosti Roma/kinja najmanje na 25%;
  - b. **Stanovanje**: gdje god je moguće, izvršiti legalizaciju neformalnih naselja gdje Romi/kinje stanuju; ili obezbijediti trajan, prikladan, dostojanstven, prihvatljiv i nesegregiran smještaj za Rome/kinje koji stanuju u nelegalnim objektima za koje iz opravdanih razloga nije moguće izvršiti legalizaciju;
  - c. **Obrazovanje**: povećati stopu uključivanja i završavanja osnovnog obrazovanja na najmanje 90% i uključivanja i završavanja srednjoškolskog obrazovanja na najmanje 50%;
  - d. **Zdravlje**: obezbijediti opšte zdravstveno osiguranje za najmanje 95% romske populacije ili postotak srazmjeran stopi zdravstveno osiguranih lica iz opšte populacije;
  - e. **Lična dokumentacija**: osigurati da svi Romi/kinje budu upisani u registre građana;
  - f. **Ne-diskriminacija**: ojačati vladine strukture da štite od diskriminacije, te uspostaviti specijalizovane odjele za nediskriminaciju Roma/kinja unutar postojećih tijela koja se bave nediskriminacijom, koja bi primala i procesuirala žalbe Roma/kinja, pružila pravnu podršku navodnim žrtvama i utvrđivala šeme diskriminacije, uključujući institucionalnu i prikrivenu diskriminaciju.

2. Obavezujemo se da **koristimo dostupne podatke** (uključujući rezultate regionalnog istraživanja o Romima Zapadnog Balkana iz 2017. godine) u cilju formulisanja politika za integraciju Roma/kinja zasnovanih na dokazima. Također se obavezujemo da **uspostavimo odgovarajući mehanizam za praćenje i izvještavanje o sprovođenju politika za integraciju Roma**, uključujući podatke relevantne za mjerenje postizanja ciljeva utvrđenih ovom Deklaracijom, imenovanjem nacionalne statističke službe kao ključne odgovorne institucije za prikupljanje podataka u skladu sa njihovim programima;

3. **Osiguraćemo podršku i osnaživanje Nacionalne kontakt osobe za Rome**, kao sveobuhvatni mehanizam za koordinaciju i sprovođenje ciljeva uspostavljenih ovom Deklaracijom i osiguraćemo sinergiju između ministarstava odgovornih za integraciju Roma/kinja;

4. Slažemo se da ćemo razviti, usvojiti i primijenjivati regionalne standarde o **javnem budžetu** za opšte i ciljane politike **u vezi sa integracijom Roma/kinja**, koristiti i povećati **javni budžet** na centralnom i lokalnom nivou; uključiti romsku zajednicu za postizanje gore navedenih ciljeva; koristiti dostupna **donatorska sredstva**, uključujući Instrument pretprijetne pomoći, u cilju unaprjeđenja statusa Roma/kinja;

5. Obavezujemo se da ćemo uspostaviti **formalne kanale i mehanizme za zajedničku uključenost lokalne vlasti i romske zajednice** u formulisanju politika, donošenju odluka, u sprovođenju i praćenju napora preduzetih da bi se postigli ciljevi ove Deklaracije.

Pozivamo institucije Evropske unije da:

6. **Nastave sa pružanjem podrške** naporima partnera sa Zapadnog Balkana da postignu ciljeve za integraciju Roma/kinja uspostavljenih ovom Deklaracijom;

7. **Povežu dogovorene ciljeve za integraciju Roma/kinja uspostavljene ovom Deklaracijom** sa ključnim pokazateljima učinka za procjenu napretka u procesu proširenja;

8. **Osiguraju da se u sklopu vodećih inicijativa proširenja unaprijedi status Roma/kinja, tako što će se uvesti specifični pokazatelji za ključne mjere u vezi sa Romima**, pogotovo u okviru vodećih inicijativa za jačanje vladavine prava i za jačanje podrške socio-ekonomskom razvoju, vodeći računa o spriječavanju neželjenih efekata i o tome da se Romi/kinje ne izostave u odnosu na ostatak društva;

9. **Predvide značajniju ulogu partnera sa Zapadnog Balkana u politici Evropske unije za integraciju Roma/kinja nakon 2020**, osiguravanjem učešća partnera sa Zapadnog Balkana, najmanje kroz ulogu posmatrača;

S obzirom na gore navedeno:

10. Izražavam zahvalnost Vladi Sjeverne Makedonije za pokretanje ovog procesa;

11. Pozdravljamo poziv Vlade Albanije da 2020. godine bude domaćin susreta ministara na kom bi se utvrdio napredak u postizanju ciljeva i prioriteta uspostavljenih ovom Deklaracijom.

Svaka od ugovornih strana pridržavat će se ove Deklaracije do datuma postanka članicom Evropske unije.

Poznan, 05. jul 2019.

Deklaracija partnera Zapadnog Balkana o integraciji Roma/kinja u sklopu procesa proširenja Evropske unije

Zapošljavanje:

- Zabilježen je značajan pad stope nezaposlenosti, a posledično i značajan porast stope zaposlenosti Roma u različitim sektorima (smanjenje sa 81,9% na 64,1% u kategoriji nezaposlenih). Na osnovu čega može se zaključiti da su Romi i Egipćani zaposleni u znatno većoj mjeri nego što je to ranije bio slučaj.³
  - Postoji trend rasta broja Roma i Egipćana zaposlenih u javnom sektoru, gde je zaposleno 11,2% u poređenju sa 6,1% u 2016. godini.⁴
  - Crna Gora je usvojila Program za transformaciju neformalne zaposlenosti, čime je postala prva zemlja na Zapadnom Balkanu s takvim dokumentom.
-
- Povećan broj saradnika u oblasti obrzovanja(39), zapošljavanja (5), zdravstvene zaštite(7) i socijalne zaštite(8) **sa 47 na 59.**
  - Putem programa za **formalizovanje neformalne zaposlenosti Roma 2024–2026** planirano je finansiranje romskih biznisa i podrška poslodavcima kroz bespovratne kredite za zapošljavanje pripadnika romske zajednice. Program je doprinio jačanju saradnje sa međunarodnim partnerima i organizacijama civilnog društva. Kroz saradnju sa organizacijama kao što su REDI i Savjet Evrope otvorene su mogućnosti za podršku romskom preduzetništvu, razmjenu iskustava i razvoj mjera za povećanje formalnog zapošljavanja Roma i Egipćana. **Preko projekta REDI podržano je 5 lica za pokretanje svog vlastitog biznisa u Crnoj Gori.**
  - Iako su prvi koraci u implementaciji uspješno realizovani, puni efekti Programa – poput povećanja broja formalno zaposlenih Roma i Egipćana, smanjenja rada u sivoj ekonomiji i većeg uključivanja u sistem socijalnog i penzijskog osiguranja – očekuju se tokom preostalih godina sprovođenja Programa.
  - U centrima za socijalni rad sistematizovano je radno mjesto Saradnik u socijalnoj zaštiti romske i egipćanske zajednice u oblasti socijalne zaštite, i to u opštinama: Podgorica (2), Nikšić (1), Bar (1), Berane (1) i Bijelo Polje (1). Zadatak Saradnika u socijalnoj inkluziji za Rome i Egipćane u oblasti socijalne zaštite se sastoji u pomoći pojedincima iz romske i egipćanske populacije u ostvarivanju prava na socijalnu i dječiju zaštitu. Budžetom za 2025. godinu planirana su sredstva za navedena radna mjesta.

---

³ <https://www.cedem.me/wp-content/uploads/2024/01/Socioekonomski-polozaj-Roma-u-Crnoj-Gori-web.pdf>

⁴ <https://www.cedem.me/wp-content/uploads/2024/01/Socioekonomski-polozaj-Roma-u-Crnoj-Gori-web.pdf>

Socijalno stanovanje:

- Urađena je Studija izvodljivosti socijalnog stanovanja Roma i Egipćana u osam opština u Crnoj Gori (Bar, Berane, Bijelo Polje, Budva, Herceg Novi, Kotor, Nikšić, Ulcinj). Posebno je urađena Studija izvodljivosti za Glavni grad Podgorica.
- Adaptacija naselja socijalnog stanovanja u Pljevljima – Trlica. Adaptirano deset individualnih stambenih objekata.
- Angažovana su dva asistenta za podršku korisnicima stambenih jedinica.
- Od februara 2024. godine angažovna su dva saradnika za oblast socijalnog stanovanja, koji u naselju na Vrelima Ribničkim pružaju svakodnevnu podršku stanovnicima i koordiniraju između nadležnih državnih organa u cilju održivosti stanovanja i obaveza po osnovu plaćanja komunalija i otklanjanja eventualnih oštećenja na objektima stanovanja.
- Odlukom Glavnog grada Ministarstvu socijalnog staranja, brige o porodici i demografije ustupljena su tri objekta na Vrelima Ribničkim, za čiju je adaptaciju Ministarstvo opredjelilo novčana sredstva u iznosu od 150.000 eura i HELP sredstva u iznosu od 200.000 eura.
- Vlada Crne Gore je na sjednici održanoj 19. juna 2025. godine donijela Strategiju stambene politike Crne Gore do 2034. godine sa Akcionim planom za period 2025-2027. (Zaključak Vlade Crne Gore broj 11-011/25-2073/3 od 26. juna 2025. godine).
- Strategija je definisala dugoročne ciljeve, pravce razvoja i mjere podrške koje država planira da implementira kako bi unaprijedila stanje u ovom sektoru.
- Pristup i strateški ciljevi definisani kroz ovu strategiju predstavljaju kontinuitet stambene politike utvrđene prethodnim strateškim dokumentom - Nacionalnom stambenom strategijom Crne Gore za period od 2010. do 2020. Godine, pa samim tim Romi su, pored ostalih, prepoznati kao priprijetna gupa u ostvarivanju prava na socijalno stanovanje.
- Jedan od operativnih ciljeva ove strategije je Poboljšanje regulatornog okvira u oblasti stanovanja. Ovim ciljem je predviđena izrada tri nova zakona i to: Zakon o stambenoj podršci, Zakon o upravljanju i održavanju stambenih zgrada i Zakon o zakupu stanova. Započeta je izrada Zakona o stambenoj podršci, a isti treba da zamijeni Zakon o socijalnom stanovanju.
- Ministarstvo prostornog planiranja, urbanizma i državne imovine je Zakonom o izmjenama i dopunama zakona o socijalnom stanovanju ("Službeni list Crne Gore", br. 121/25 od 21.10.2025), propisalo osnov za osnivanje Agencije za izgradnju nacionalnog stambenog fonda. U tom kontekstu, Vlada Crne Gore, u koordinaciji sa Ministarstvom, nalazi se u fazi pripremnih aktivnosti koje prethode pokretanju procedure njenog osnivanja, dok će dinamika aktivnosti zavisiti od ispunjenja neophodnih administrativnih i finansijskih pretpostavki. Osnivanje Agencije je prioritet.

Obrazovanje:

- Procenat romske dece upisane u predškolske ustanove povećao se za 60% u odnosu na 2023. godinu. Ukupan broj upisane djece u predškolsko obrazovanje 2024/2025. godine je 312, od čega je 52,4% dječaka i 47,76% djevojčica.
- Stopa završetka razreda među romskom i egipćanskom decom je povećana u odnosu na 2023 godinu. Za školsku 2024/2025. godinu, stope završetka bile su 78,07% za dečake i 84,06% za djevojčice, dok je ukupna stopa završetka devetog razreda bila 87,77%. U školskoj 2024/2025. godini ukupan broj upisane djece u osnovnim školama je 1 721, od čega je 50,1% dječaka i 49,9% djevojčica.
- Stopa prelaska iz osnovnog u srednje obrazovanje povećana je u poređenju sa 2023. godinom, sa 51,64% u školskoj 2022/2023. godini na 62,30% u školskoj 2024/2025. godini.
- Stopa završetka trećeg nivoa srednjeg obrazovanja u 2023/2024. godini bila je 84,85%, dok je stopa završetka četvrtog nivoa bila 90,91%.
- Ukupan broj studenata/studenkinja koji pohađaju fakultet je 18.

Školska godina	Predškolsko		Ukupno	Osnovno		Ukupno	Srednje		Ukupno	Visoko		Ukupno	Obrazovni sistem		Ukupno
	M	Ž		M	Ž		M	Ž		M	Ž		M	Ž	
2022/ 2023	92	111	203	949	883	1832	122	92	214			0	1163	1086	2249
2023/ 2024	147	141	288	910	884	1794	103	90	193			0	1160	1115	2275
2024/ 2025	163	149	312	868	856	1724	98	74	172			0	1129	1079	2208
2025/ 2026	179	154	333	884	864	1748	93	70	163			0	1156	1088	2244

- U odnosu na stopu završetka osnovne škole, podaci Ministarstva su sledeći:

Školska godina	Osnovna škola		UKUPNO	Osnovna škola		UKUPNO	Procenat završetka		UKUPNA STOPA ZAVRŠETKA	Završili razred IX		Ukupno	Stopa završetka IX RAZRED
	M	Ž		M	Ž		M	Ž		M	Ž		
2022/2023	949	883	1832	784	764	1548	82,61%	86,52%	84,50%	55	53	108	88,52%
2023/2024	910	884	1794	704	723	1427	77,36%	81,79%	79,54%	57	58	115	86,47%
2024/2025	880	866	1746	687	728	1415	78,07%	84,06%	81,04%	58	64	122	87,77%
2025/2026	884	864	1748			0						0	

- Podaci ukazuju da je procenat djevojčica koje završe osnovnu školu izjednačne ili nešto viši u odnosu na procenat dječaka koji završe osnovnu školu.
- Kada je u pitanju stopa prelaska iz osnovne u srednju školu, podaci Ministarstva prosvjete, nauke i inovacije su sledeći:

Školska godina	IX razred		UKUPNO	I razred srednje		UKUPNO	Procenat prelaska		UKUPNA STOPA PRELASKA
	M	Ž		M	Ž		M	Ž	
2022/2023	62	60	122	36	27	63			51,64%
2023/2024	67	66	133	36	23	59			44,36%
2024/2025	58	64	122	41	35	76			62,30%

- U odnosu na broj učenika i učenica koje završe III i IV razred srednje škole, podaci su sledeći:

Školska godina	Završni (III stepen)		Ukupno	Stopa završetka		Ukupno	Procenat završetka III stepen	Završni (IV stepen)		Ukupno	Stopa završetka		Ukupno	Procenat završetka IV stepen
	M	Ž		M	Ž			M	Ž		M	Ž		
2022/2023	14	12	26	13	12	25	96,15%	4	3	7	4	2	6	85,71%
2023/2024	19	14	33	18	10	28	84,85%	4	7	11	4	6	10	90,91%

Zdravstvena zaštita:

- Prema posljednjem istraživanju koje je UNDP sproveo 2017. godine, 81% odsto Roma i Egipćana uključeno je u sistem zdravstvene zaštite.
- Prosečna starost romskog i egipćanskog stanovništva, prema posljednjem dostupnom istraživanju iz 2023. godine, povećala se sa 51,9 godina u 2016. na 61,1 godinu u 2023. godini.
- Koordinaciono tijelo je upoznalo Ministarstvo zdravlja sa zaključcima Roma seminara održanog 27. novembra- „Izraditi Protokol za pristup raseljenih lica zdravstvenoj zaštiti i podijeliti svim zdravstvenim ustanovama u Crnoj Gori. Izrada obavezujućeg uputstva u cilju izrade protokola za ostvarivanje zdravstvene zaštite za RE populaciju. Protokol ili uputstvo da distribuira ustanovama resorni Ministar, shodno Zakonu o zdravstvenoj zaštiti“, kako bi se obezbijedila dostupnost zdravstvene zaštite romskoj populaciji koja nema riješena pitanja državljanstva i ličnih dokumenata. Ove izmjene će biti usklađene sa preporukama Svjetske zdravstvene organizacije i drugim međunarodnim preporukama.

Lična dokumenta i pravni status:

- Prema Strategiji, cilj je bio da se do 2025. godine potpuno eliminiše broj osoba bez ličnih dokumenata. Podaci pokazuju da je 2021. godine 10% Roma i Egipćana bilo bez dokumenata, dok je do 2023. godine ovaj procenat smanjen na približno 5%. Pored toga, broj osoba bez izvoda iz matične knjige rođenih smanjen je sa 5,7% na 3%.

Ne-diskriminacija:

- Usvojen Zakon o zaštiti jednakosti i zabrani diskriminacije.
- Pokrenut je program za borbu protiv svih oblika diskriminacije, sa posebnim fokusom na antiromizam, razvijen u saradnji sa NVO „Koračajmo zajedno“. Očekuje se obuka trenera koji će realizovati ovaj program.
-

Praćenje i izvještavanje o sprovođenju politika o integraciji Roma:

- Na 111. sjednici Vlade, održanoj 29. januara 2026. godine, Vlada je razmatrala i usvojila Polugodišnji izvještaj o radu Koordinacionog tijela za praćenje sprovođenja Deklaracije partnera Zapadnog Balkana o integraciji Roma/kinja u sklopu procesa proširenja Evropske unije za 2025. godinu.
- <https://www.gov.me/clanak/usvojen-polugodisnji-izvjestaj-o-radu-koordinacionog-tijela-za-pracenje-sprovođenja-deklaracije-partnera-zapadnog-balkana-o-integraciji-roma-kinja>
- Vlada Crne Gore je, na 125. sjednici usvojila Informaciju o realizaciji obaveza iz Memoranduma o saradnji koji je Ministarstvo ljudskih i manjinskih prava u januaru 2024. godine zaključilo sa sa Ministarstvom rada i socijalnog staranja, Ministarstvom zdravlja i Zavodom za zapošljavanje Crne Gore.
- <https://www.gov.me/clanak/saopštenje-o-kadrovskim-pitanjima-sa-125-sjednice-vlade-crne-gore>

- Vlada Crne Gore je, 19. marta 2026. godine na 118. sjednici Vlade usvojila „Završni izvještaj o sprovođenju Strategije socijalne inkluzije Roma i Egipćana 2021-2025 sa Izvještajem za 2025. godinu.“
- <https://www.gov.me/dokumenta/251a0df9-ee4d-4df4-b1a2-6a21889c0131>

Povećati javni budžet za Integraciju Roma:

Strategija socijalne inkluzije Roma i Egipćana 2021-2025. godine.

Prikaz po godinama (izvori finansiranja aktivnosti predviđenih Strategijom)

Godina	Budžetska sredstva	Donatorska podrška	IPA	Ukupno
2021	569.350.00	413.200.00	1.117.764.00	2.100.314.00 €
2022	562.521.00	428.973.00	142.000.00	1.133.494.00 €
2023	431.301.00	508.975.00	131.000.00	1.071.276.00 €
2024	362.143.00	636.350.00	352.800.00	1.351.293.00 €
2025	527.661,64			527.661,64 €
Ukupno	2.452.976.64	1.987.498.00	1.743.564	6.184.038.64 €

Strategija za unapređenje kvaliteta života Roma i Egipćana u Crnoj Gori 2026-2030.

Za realizaciju Strategije biće potrebna sredstva u ukupnom iznosu: **9.123.435 000+**

1.343.335,00 \$(donatorska sredstva) (1.250.000,00 €)

Naziv institucije	Planirano 2026	Planirano 2027	Planirano 2028	Planirano 2029	Planirano 2030	Ukupno
Ministarstva prosvjete, nauke i inovacija	671.000,00 €	581.000,00 €	671.000,00 €	671.000,00 €	671.000,00 €	3 265.000.00
Ministarstvo ljudskih i manjinskih prava (Akcioni plan)	2.283.235,00 €	636.300,00 €	636.300,00 €	636.300,00 €	636.300,00 €	4.828.435.00
Ministarstvo kulture i medija	15.000,00 €	15.000,00 €	15.000,00 €	15.000,00 €	15.000,00 €	75.000.00
Skupština Crne Gore / Fond za manjine / Javni servis Romski parlament	10.000,00 €	10.000,00 €	10.000,00 €	10.000,00 €	10.000,00 €	50.000.00
Fond za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava	20.000,00 €	20.000,00 €	20.000,00 €	20.000,00 €	20.000,00 €	100.000.00
Javni servis RTCG	10.000,00 €	10.000,00 €	20.000,00 €	20.000,00 €	20.000,00 €	80.000.00
Lokalne samouprave	20.000,00 €	20.000,00 €	20.000,00 €	20.000,00 €	20.000,00 €	100.000.00
Ministarstvo socijalnog staranja / Zavod za dječiju i socijalnu zaštitu	90.000,00 €	90.000,00 €	90.000,00 €	90.000,00 €	90.000,00 €	450.000.00
Glavni grad Podgorica	10.000,00 €	10.000,00 €	10.000,00 €	10.000,00 €	10.000,00 €	50.000.00
Ministarstvo ljudskih i manjinskih prava	250.000,00 €	250.000,00 €	250.000,00 €	250.000,00 €	250.000,00 €	125.000.00

(Sektorska analiza)						
UKUPNA sredstva + donatorska sredstva (2026)*	9.123.435 000€ + 1.343.335,00 \$(1.250.000,00 €)					

*Uprava za statistiku (MONSTAT) i UNICEF 1.343.335,00 USD (1.250.000,00 €)

UKUPNO PROCIJENJINI TROŠKOVI ZA REALIZACIJI AKCIONOG PLANA 2026-2027.

Naziv institucije	Planirano 2026	Planirano 2027	Ukupno
Ministarstva prosvjete, nauke i inovacija	671.000,00 €	581.000,00 €	1.252.000,00 €
Uprava za statistiku (MONSTAT) i UNICEF	1.343.335,00 USD (1.250.000,00 €)		1.250.000,00 €
Ministarstvo kulture i medija	15.000,00 €	15.000,00 €	30.000,00 €
Skupština Crne Gore / Fond za manjine / Javni servis Romski parlament	10.000,00 €	10.000,00 €	20.000,00 €
Fond za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava	20.000,00 €	20.000,00 €	40.000,00 €
Javni servis RTCG	10.000,00 €	10.000,00 €	20.000,00 €
Lokalne samouprave	20.000,00 €	20.000,00 €	40.000,00 €
Ministarstvo socijalnog staranja / Zavod za dječiju i socijalnu zaštitu	90.000,00 €		90.000,00 €
Glavni grad Podgorica	10.000,00 €	10.000,00 €	20.000,00 €
Ministarstvo ljudskih i manjinskih prava	300.400,00€	399.200,00 €	699.600,00 €
Ministarstvo ljudskih i manjinskih prava (Sektorska analiza)	400.000,00 €		
Ministarstvo ljudskih i manjinskih prava (Akcioni plan)	2.283.235,00 €	636.300,00 €	2.919.535,00 €
UKUPNA sredstva + donatorska sredstva		2.919.535,00 € 1.343.335,00 \$	

Vlada Crne Gore usvojila je Strategiju za unapređenje kvaliteta života Roma i Egipćana u Crnoj Gori 2026-2030 sa Akcionim planom za period 2026-2027 na sjednici održanoj 25.06. 2026. godine.

Strateški plan ima za cilj da promijeni dominantan obrazac socijalne isključenosti, siromaštva i diskriminacije prema romskoj i egipćanskoj zajednici, kroz jačanje institucionalnih kapaciteta, međuresorske saradnje i odgovornosti svih aktera javnih politika. Promjena se odnosi na:

- **svi Romi i Egipćani budu upisani u registre građanskog stanja i imaju pristup ličnim ispravama kroz dalje jačanje procedura za upis u registre građanskog stanja u Crnoj Gori, saradnju sa državama u okruženju i podizanje svijesti među pogođenom populacijom o važnosti lične dokumentacije;**
- **transformaciju institucionalnih praksi** u pravcu rodno osjetljivog, participativnog i na dokazima zasnovanog planiranja i pružanja usluga;
- **uklanjanje prepreka** koje onemogućavaju ravnopravan pristup obrazovanju, zapošljavanju, zdravstvenoj zaštiti, stanovanju i socijalnim uslugama;
- **izgradnju povjerenja** između romske i egipćanske zajednice i državnih institucija kroz transparentno, odgovorno i inkluzivno djelovanje.

Šta želimo da izgradimo – vizija promjene

Vizija promjene je Crna Gora u kojoj su Romi i Romkinje, Egipćani i Egipćanke ravnopravni članovi i članice društva koji imaju jednake mogućnosti za obrazovanje, zapošljavanje, pristup zdravstvu i stanovanju, te aktivno učestvuju u javnom, kulturnom i političkom životu.

Kroz sprovođenje ovog strateškog plana, država teži da izgradi **inkluzivan sistem javnih politika** koji prepoznaje različitosti kao društvenu vrijednost i osigurava jednak pristup resursima i prilikama za sve.